

БІОЕНЕРГЕТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Харчук Л. В., аспірант

Актуальність дослідження. Початок ХХІ ст. характеризується світовою економічною кризою, яка проявляється у вигляді стрімкого удорожчання традиційних енергоносіїв, зростаючого дефіциту енергії, а також чисельною низкою глобальних екологічних проблем, пов'язаних з нераціональним використанням енергетичних ресурсів. За таких умов вирішення проблем забезпечення бездефіцитності енергозбереження, фізичної та економічної доступності енергоносіїв високої якості та підвищення енергоефективності є стратегічним напрямком політики багатьох країн світу.

Україна є енергодефіцитною країною, яка щороку споживає близько 200 млн. тон умовних одиниць паливно-енергетичних ресурсів, покриваючи свої потреби в енергоспоживанні приблизно на 53% (з Росії імпортує 75% потрібних обсягів природного газу та 85% сирової нафти та нафтопродуктів).

Країна фактично отримує основні об'єми енергетичних ресурсів транзитним шляхом лише від одного постачальника, висока вартість яких значною мірою впливає на конкурентоздатність більшості видів вітчизняної продукції на світовому ринку. Залежність енергетики в цілому від імпортних поставок являється критичною для національної економіки. Зважаючи на затяжні процеси становлення української

економіки, питання підвищення рівня енергетичної безпеки в країні набуває особливої актуальності.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення дієвого інструменту сталого енергоефективного розвитку країни.

Для успішного забезпечення та визначення інструментів підвищення енергетичної безпеки необхідно виявити чинники, які можуть вплинути на розвиток паливно-енергетичного комплексу та знижувати рівень енергетичної безпеки країни в цілому. Джерела негативного впливу на рівень енергетичної безпеки можна систематизувати та визначити як економічні, зовнішньополітичні, екологічні та технологічні. Наведені чинники по-різному впливають на енергетичну безпеку країни та мають різний ступінь реагування на стимулюючі дії.

Економічні: неефективне використання паливних та матеріальних ресурсів; недостатній обсяг інвестицій у паливно-енергетичний комплекс; надмірно високі ціни на паливні та матеріальні ресурси. Зовнішньополітичні: високий рівень монополізації імпортованих паливно-енергетичних ресурсів; дискримінаційні заходи з боку зарубіжних країн. Екологічні: вичерпність запасів паливно-енергетичних ресурсів; негативний екологічний вплив традиційних енергетичних об'єктів на навколишнє середовище. Технологічні: низький рівень інноваційних технологій; великий ступінь зношення основних виробничих фондів.

На даному етапі розвитку світової економіки головна увага в енергетичній політиці надається створенню низьковуглецевої економіки з одночасним впровадженням еко-інновацій, які сприяють підвищенню енергоефективності та дедалі більшому використанню відновлювальних джерел енергії. В світовій структурі відновлювальних джерел енергії біоенергетика займає особливе місце. Біоенергетика – це нова галузь економіки, яка пов'язує вирішення проблем отримання палива з біомаси та охорони навколишнього середовища.

Беручи до уваги аграрну спрямованість економіки, в Україні біоенергетика спроможна розвиватись найбільш швидкими темпами. За даними експертів Біоенергетичної асоціації України, в країні обсяги біомаси становлять близько 30 млн. т умовного палива на рік. Залучення цього потенціалу до виробництва енергії дозволить Україні задовольнити близько 13% потреб країни в первинній енергії, а також замінити 6 млрд. м³ на рік природного газу та знизити річні викиди парникових газів на 11 млн. т CO²

Окрім ресурсного потенціалу біоенергетика в Україні має ряд переваг над іншими видами відновлювальної енергетики. По-перше, вона сприяє скороченню викидів парникових газів за рахунок повної переробки відходів як агропромислового сектору, так і житлово-комунальної сфери. По-друге, біоенергетика несе в собі нові технології, здатні сприяти модернізації технологічної бази сучасного промислового комплексу за рахунок впровадження біотехнологій. По-третє, сектор біоенергетики спроможний стати потужним локомотивом в забезпеченні диверсифікації енергопостачання за рахунок збільшення різноманітності джерел енергії.

За даними науковців, розвиток біоенергетичного сектору надасть можливість створити нові робочі місця. На користь цього свідчить той факт, що при встановленні 9000 МВт теплової потужності на біомасі (що відповідає потенціалу біомаси для України) в країні буде створено 45 тис. нових робочих місць, переважно в сільській місцевості (в середньому 5 робочих місць на 1 МВт встановленої теплової потужності). Крім того, біоенергетика створює попит на сільськогосподарську сировину, вирішує проблеми утилізації сільськогосподарських відходів, забезпечує отримання високоякісного органічного добрива.

Зважаючи на аграрну спрямованість та великий потенціал біомаси, в Україні біоенергетика спроможна розвиватись стрімкими темпами та сприяти не лише зменшенню енергозалежності країни, створенню нових робочих місць, диверсифікації енергетичних ресурсів, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, поліпшенню

екологічного стану, а й стати дієвим інструментом в забезпеченні енергетичної безпеки. Розвиток біоенергетики в Україні може бути економічно ефективним та інвестиційно привабливим, що обумовлюється наявністю значного сировинного потенціалу.